

Zakaz dyskryminacji w stosunku do rzeczy jako podstawa sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego Unii Europejskiej

W artykule zbadano problem dyskryminacji, która nadal jest spotykana w ramach rynku wewnętrznego Unii Europejskiej w stosunku do rzeczy. Przeanalizowano orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz główne problemy dotyczące swobody przepływu towarów.

Słowa kluczowe: dyskryminacja, towar, rynek wewnętrzny, Unia Europejska.

Przedstawienie problemu naukowego i jego znaczenie. Otwartość systemu handlu Unii Europejskiej (UE) oznacza, że jest ona jednym z najpotężniejszych aktorów areny międzynarodowej i staje się dobrym partnerem wymiany handlowej [1]. Obecnie UE dąży do zajęcia pozycji największej gospodarki światowej, jest najbardziej otwarta i ukierunkowana na prowadzenie wolnego handlu [2]. Osiągnięta potęga została zdobyta dzięki połączeniu strategii państw członkowskich działających wspólnie na arenie światowej, jednakże mimo tego, nie udało się zlikwidować zjawiska dyskryminacji w stosunku do rzeczy, spotykanej w ramach rynku wewnętrznego. Zintegrowany obszar bez granic wewnętrznych, w ramach którego została zapewniona możliwość korzystania ze swobód przepływu osób, towarów, usług, przedsiębiorczości, kapitału i płacności powinien być szczególnie przeanalizowany.

Zakaz dyskryminacji przy eksporcie. Obecnie ukształtowany model powstawał w kilku etapach. Pierwszy z nich został ukończony w roku 1968, kiedy zostały zniesione wszystkie cła i ograniczenia oraz ustanowiona została wspólna taryfa celna stosowana do towarów pochodzących z państw trzecich. Drugi etap został zrealizowany dopiero w roku 1992, kiedy to zniesiono kontrole na granicach wewnętrznych UE. Definicja towarów nie została co prawda zawarta w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) [3], ale Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) definiuje je, jako produkty, które mają wartość pieniężną oraz mogą stanowić przedmiot transakcji handlowej [4]. Rynek wewnętrzny pod pojęciem towaru ujmuje dwa rodzaje. Towary, które zostały wyprodukowane w jednym z państw członkowskich i te, które zostały legalnie wprowadzone z państw nienależących do UE oraz znajdują się w wolnym obrocie, bo zostały wprowadzone legalnie na terytorium któregośkolwiek z państw UE [5, s. 257].

Mówiąc o wolnym obrocie należy rozumieć przez to sytuację, w której towary mogą swobodnie krążyć w ramach obszaru. Po raz pierwszy swoboda towarów eksportowanych została ograniczona w sprawie Komisja Europejska przeciwko Włochom [6], skierowanej do TSUE. Przed Trybunałem powstała kwestia wykładni prawa, czy przedmioty są towarami oraz czy dodatkowa opłata nie stanowi opłaty o skutku podobnym do cła w rozumieniu art. 28 TFUE. Rozpatrując skargę, TSUE postanowił, że przedmioty o wartości historycznej, archeologicznej, artystycznej lub etnograficznej mają wartość pieniężną oraz są obiektem transakcji handlowych, więc podlegają przepisom dotyczącym unii celnej. Postanowiono również, że pobierany podatek powinien być zniesiony, bo nie stanowi on częściowego lub całkowitego zakazu eksportu, a tylko podstawę pobierania dodatkowej opłaty. Zatem, nałożenie podatku na eksportowane towary posiadające wartość, o której mowa wyżej, sprzeczne jest z postanowieniami Traktatu.

W późniejszych orzeczeniach TSUE do kategorii towarów zaliczył: gaz i energię elektryczną [7]; dobra konsumpcyjne, w tym również wyroby medyczne [8]; materiały i towary dostarczane w ramach swobody świadczenia usług [9]; złote i srebrne monety kolekcjonerskie już wyprowadzone z obiegu [10] oraz odpady [11]. Trybunał odmówił rozróżnienia odpadów nadających się do przerobienia, mających wartość handlową oraz nienadających się, które mają niewielką wartość materialną. Zatem w wolnym obrocie znajdują się nie tylko towary, które mają wartość pieniężną, lecz również takie, które niosą ze sobą koszty ich przerobienia. Aczkolwiek przedmioty, które nie niosą wartości same w sobie, nie są wliczane do kategorii towarów. Są one tylko dodatkiem do prowadzonej działalności. Odpowiednio akcje, obligacje, bilety loteryjne, materiały reklamowe, a także części samochodowe i oleje podlegają innym uregulowaniom. Nie są obejmowane one definicją towaru, ale nie znaczy to, że nie polegają swobodnemu przepływowi zapewnionemu w ramach UE [12, s. 493-494].

Zakaz dyskryminacji przy imporcie towarów. Środki krajowe uważa się za dyskryminujące, gdy chociażby w sposób pośredni, zasady handlu niekorzystnie wpływają na procedurę importu towarów. Zgodnie z brzmieniem art. 34 TFUE zakazane są ograniczenia ilościowe oraz wszelkie środki o skutku równoważnym w przywozie towarów. Zasadniczo pojęcia te różnią się zakresem, jest on znacznie szerszy mówiąc o środkach o skutku równoważnym. W przypadku ograniczeń, zwykle mamy do czynienia z dyskryminacją bezpośrednią, zaś środkiem równoważnym zazwyczaj towarzyszy zjawisko dyskryminacji w sposób pośredni [13, s. 12].

Takie środki zostały użyte przez rząd w sprawie Dassonville [14]. Trybunał postanowił, że wszystkie przepisy, które mogą utrudniać bezpośrednio lub pośrednio, rzeczywiście bądź potencjalnie handel wewnątrz obszaru UE, muszą być uznane, jako środki o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych. W żadnym przypadku, nie mogą one stanowić ukrytego ograniczenia lub środka dyskryminacji arbitralnej, nawet gdyby były uzasadnione.

Pojęcie środków ograniczających import zostało rozszerzone w sprawie Keck i Mithouard [15]. Trybunał musiał zinterpretować prawo odpowiadając na pytanie, czy obowiązujący we Francji zakaz jest zgodny ze swobodą przepływu towarów i zakazem dyskryminacji ze względu na pochodzenie. Zgodnie z powyższym, TSUE udzielił odpowiedzi, że zastosowanie przepisów krajowych nie wpływa pośrednio bądź bezpośrednio, rzeczywiście lub potencjalnie, w danym przypadku na handel dokonywany między państwami UE. Rząd francuski stosuje ten przepis do wszystkich towarów bez względu na pochodzenie. Nie jest również środkiem o skutku równoważnym do ograniczeń importu wymienionych przez TSUE, dotyczących oznaczania, rozmiarów, kształtu, wagi, prezentacji, składu, opakowania. Ustawa nie określa czynności związanych ze sprzedażą produktu, a dokładnie kto, gdzie, kiedy i w jaki sposób może produkt sprzedawać. Dlatego sądowi krajowemu udzielono odpowiedzi, że takie ograniczenie nie jest sprzeczne z zasadami funkcjonowania rynku wewnętrznego.

Państwa członkowskie nie mogą również nakładać opłat w celu zrównania cen towarów importowanych z ceną, która jest ustalona na towar krajowy. Trybunał opisuje to w sprawie Komisja przeciwko Luksemburgowi [16]. Trybunał postanowił, że specjalnie nakładany podatek na produkty przywożone stanowi opłatę o skutku podobnym, więc nie może być dopuszczony. Ponadto, celem pobierania opłaty nie było wyrównanie podatków, a wyrównanie ceny.

Cła i opłaty o skutku podobnym. Art. 30 TFUE zakazuje nie tylko nakładania cła, jak również nakładania jakichkolwiek opłat o skutku podobnym. Mogą one być nakładane, gdy towar przekracza granicę. Tak jest również w przypadku, gdy państwo członkowskie wymaga kontroli produktów na granicy, aby upewnić się, że wprowadzane towary są bezpieczne i wymagałoby to dodatkowych kosztów pokrywających kontrolę. Stanowiłoby to opłatę o podobnym skutku, której państwa członkowskie nakładać nie mogą, bez możliwości usprawiedliwienia. Nawet, gdy państwo powołuje się na ochronę przed produktami niebezpiecznymi, nie jest to wystarczającym uzasadnieniem. Niektóre specyficzne środki unijne ograniczają zdolność do kontroli importowanych towarów z innych państw członkowskich. W taki sposób UE kontroluje bezpieczeństwo produktów, w tym również zabawek i kosmetyków. Państwa członkowskie mogą uiszczać opłaty z tytułu usług, z których korzystają importerzy, a nie pobierać opłaty od obywateli wprowadzających towar z innego państwa [17, s. 5]. Organy krajowe powinny współpracować, aby zapewnić przestrzeganie zgodności z dyrektywami UE i ochroną konsumencką.

Traktaty nie definiowały takiego pojęcia jak „opłata o skutku podobnym do cła”, zostaje ono zdefiniowane w orzecznictwie TSUE w sprawie Diamonds [18]. Trybunał stwierdził, że taka opłata stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie towarów i powinna być zakazana. TSUE postanowił także, że za taką opłatę powinna być uznana jakakolwiek opłata pieniężna, nałożona jednostronnie i nawet, gdy nie ma ona charakteru ochronnego i dyskryminacyjnego, a wpływy z tej opłaty nie trafiają do budżetu państwa.

Dokonując wykładni, TSUE wskazał, że wysokość opłaty jest bez znaczenia. Nawet małe opłaty [19] lub opłaty poniżej kosztów usług świadczonych przez organy celne [20] są zakazane przez art. 30 TFUE. Może wynikać to nie tylko z charakteru środka, który jest nałożony przez państwo, ale również z zawartej między osobami umowy [21]. Nie ma także znaczenia nazwa i sposób stosowania opłaty, niezależnie od tego czy jest nazywany opłatą specjalną lub dodatkiem do ceny [22]. Zakaz dotyczy również produktów już znajdujących się w wolnym obrocie pochodzących z państw trzecich.

Istnieją trzy rodzaje opłat: nakładane wyłącznie na towary importowane, towary krajowe oraz na oba rodzaje jednocześnie. Jeśli opłata jest nałożona tylko na produkty importowane i nie podlega wyjątkom oznacza to, że jest ona sprzeczna z art. 30 TFUE i nie może być uzasadniona. Jednak mówiąc o opłatach nałożonych na towary zarówno eksportowane jak i importowane, należy zbadać, w jakim celu opłata jest pobierana i czy jest pobierana w taki sam sposób [23, s. 500].

Nawet jeśli nałożone opłaty są stosowane w sposób identyczny do towarów krajowych i importowanych, mogą one stanowić opłatę o skutku podobnym. Postanowił to TSUE w sprawie Capolongo [24]. Trybunał stwierdził, że chociaż opłata pobierana była bez dyskryminacji dla produktów importowanych i krajowych, miała ona jednak charakter dyskryminujący, ponieważ wpływy z opłat były przeznaczone wyłącznie dla wsparcia produkcji krajowej.

W sprawie Fratelli Cucchi [25] TSUE określił kryteria, które powinny być stosowane przy dokonywaniu oceny czy pobieranie opłaty jest sprzeczne z art. 30 TFUE. W tym przypadku wpływy z opłat przeznaczone były na finansowanie krajowego przemysłu. Trybunał stwierdził, że opłata powinna być zakazana, jeśli jedynym celem jest finansowanie na korzyść produkcji krajowej, gdy opłaty są nałożone na towary, które z tych środków są finansowane. [26, s. 500-501].

Zakaz dyskryminacji a wytwarzanie towarów. Sytuacją zupełnie precedensową jest okoliczność, w której państwo członkowskie dyskryminuje dobra wyprodukowane we własnym kraju i dopuszcza preferencyjne traktowanie produktów importowanych. Taka dyskryminacja miała miejsce w sprawie Lewis [27]. Cła przywózowe i wywózowe są zakazane, a również zakazane są między państwami członkowskimi opłaty o skutku podobnym. Natomiast, w danym przypadku cła stosowano tylko do produktów krajowych znajdujących się w obrocie wewnątrz państwa, a nałożona opłata była sprzeczna z prawem tylko na podstawie przepisów dotyczących prowadzenia wspólnej polityki rolnej. Poblężliwe podejście do obciążeń nakładanych wyłącznie na produkty krajowe TSUE zastosował w sprawach Mikhailidis i IKA [28]. Trybunał zastosował do opłat nakładanych na produkty krajowe identyczne podejście, jak do opłat nakładanych na towary przywożone lub wywożone. Stwierdził on, że wynika to z natury zakazu wszelkich opłat celnych, pobieranych za przemieszczanie towarów między państwami członkowskimi. Zatem gdyby towar, na który opłata została nałożona, przekroczył granicę, miałaby ona charakter dyskryminujący i byłaby opłatą o skutku równoważnym. W powyższym przypadku TSUE postanowił, że opłata nie może być klasyfikowana, jako podatek wewnętrzny, podkreślając tym indywidualny charakter podejścia do każdej sprawy.

Zakaz opodatkowania dyskryminacyjnego i protekcyjnego. Dodatkową przeszkodą istniejącą w ramach rynku wewnętrznego UE są ograniczenia fiskalne. Zgodnie z art. 110 TFUE, zakazano dyskryminacji podatkowej podobnych towarów, pochodzących z państw członkowskich UE. Gdyby państwo członkowskie przestrzegało postanowień zakazujących opłat nałożonych na towary wywożone lub importowane, lecz stosowało podatek dyskryminujący, należałoby dokonać analizy jego zgodności z zakazem stosowania ograniczeń fiskalnych. Więc, zgodnie z brzmieniem artykułu, państwo nie może nakładać na produkty podobne, pochodzące z innych państw UE, podatków wyższych niż nałożone na produkty krajowe. W przypadku nałożenia takiego podatku niezbędne jest ustalenie czy ma ono charakter dyskryminujący. Naruszenie swobody ma miejsce dopiero wtedy, gdy towar wprowadzony na terytorium państwa zostaje traktowany gorzej niż towar w tym państwie wyprodukowany [29, s. 9].

Pojęcie towarów podobnych zostało opisane przez TSUE w sprawie Roders [30]. Według orzeczenia podobnymi są produkty, które zaspokajają te same potrzeby lub mają analogiczne właściwości. Nie muszą one być identyczne, ale ich zastosowanie powinno być porównywalne i podobne. W tej sprawie TSUE musiał rozstrzygnąć czy podobnym towarem do wina z winogron jest wino owocowe. Rozpatrując metodę produkcji, zawartość alkoholu, smak, właściwości i pochodzenie napojów, a także oceniając czy mogą one zaspokajać te same potrzeby z punktu widzenia konsumenta, TSUE uznał takie produkty jak wino z winogron i wino owocowe za podobne. Trybunał pozostawił jednak sądom krajowym możliwość określenia czy można uznać za produkty podobne szampan, likiery i markowe wina krajowe. W kolejnych orzeczeniach TSUE uznał za produkty podobne piwo i słabe, tanie wino stołowe [31]. Jednak nie są produktami podobnymi whisky i likier [32], a także banany i inne owoce deserowe [33].

Zakazana protekcja w opodatkowaniu uzupełnia wymieniony zakaz dyskryminacji. Stanowi ona formę szerszą od zakazu dyskryminacji. Nie jest tutaj konieczne wskazanie podobieństwa między towarem krajowym i zagranicznym. Mówiąc o opodatkowaniu protekcyjnym, należy zbadać czy towary na danym rynku mogą stanowić dla siebie potencjalną konkurencję. Aczkolwiek, aby zbadać czy protekcja podatkowa wchodzi w grę, należy zapoznać się z celem działania państwa i stwierdzić czy celem tejże protekcji jest ochrona produktu krajowego. Stosowany podatek jest taki sam dla towarów krajowych i importowanych, lecz najczęściej problem dotyka dostawców zagranicznych, gdyż taki towar zwykle pochodzi z importu [34, s. 273-274].

Taka sytuacja miała miejsce w orzeczeniu TSUE w sprawie Komisja przeciwko Francji [35]. We Francji pobierano podatek na koniak produkowany w tym kraju i whisky sprowadzaną z innych państw członkowskich. Wniesiono skargę, gdyż koniak znajdował się w lepszych warunkach niż produkty zagraniczne. Rząd francuski powoływał się na istotne różnice między tymi alkoholami, usprawiedliwiając tym pobieranie podatku. TSUE uznał takie opodatkowanie za protekcyjnym, niezgodne z prawem.

Dozwolone ograniczenia. Artykuł 36 TFUE zawiera zamkniętą listę odstępstw od zasady swobodnego przepływu, na które państwa mogą się powoływać, aby uzasadnić stosowanie środków utrudniających handel transgraniczny. W sprawie *Cassis de Dijon* [36] TSUE wymienia szereg wymogów imperatywnych, które muszą być spełnione, aby móc stosować przewidziane wyjątki. Trybunał orzekł, że rzeczywiście był to środek o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych. Aby ograniczenie mogło być usprawiedliwione powinno ono mieć charakter niedyskryminujący, być stosowane tylko w przypadku, gdy brak regulacji unijnej, a także być niezbędne, proporcjonalne oraz stosowane, jeżeli istnieje ważny interes publiczny.

Według postanowień TFUE, nie stanowią przeszkody ograniczenia uzasadnione względami porządku, moralności i bezpieczeństwa publicznego, ochrony życia oraz zdrowia ludzi i zwierząt, jak również ochrony roślin, własności handlowej i przemysłowej oraz dóbr o wartości historycznej, artystycznej lub archeologicznej. Jednak stosowane środki nie mogą mieć uzasadnienia jedynie ekonomicznego, co postanowiono w sprawie *Campus Oil* [37]. Trybunał potwierdził, że stosowane środki były proporcjonalne oraz uzasadnione obiektywnymi okolicznościami. Zatem państwo, które jest prawie całkowicie uzależnione od importu produktów petrochemicznych, może powoływać się na bezpieczeństwo publiczne. Natomiast nie może być w takiej sprawie stosowany wymiar jedynie ekonomiczny. Ciężar dowodu, że użycie takich środków jest uzasadnione, TSUE pozostawia państwom członkowskim, to one muszą przedstawić przekonujące uzasadnienie. W razie sprzeczności, wykazanie, że podjęte środki są niewłaściwe jest zadaniem Komisji [38, s. 27].

Potwierdzeniem indywidualnego charakteru podejścia do każdej sprawy jest ciągła działalność TSUE. Z drugiej strony jest to również potwierdzeniem faktu, że nie udało się jednak zlikwidować przejawów ograniczeń o charakterze dyskryminującym w całości. Przykładem niezgodności z prawem postępowań rządu niemieckiego jest orzeczenie wydane przez TSUE pod koniec 2016 roku w sprawie *DPV przeciwko ZBUW* [39]. Organizacja samopomocy, działająca na rzecz pacjentów chorych na chorobę Parkinsona, przedstawiła system bonusów dla swoich członków. Przywidywano różną gratyfikację w wypadku nabycia leków wydawanych na receptę przez członków organizacji od niderlandzkiej apteki *DocMorris*. Rząd odniósł się do tego mówiąc, że narusza to uregulowania niemieckie, przewidujące ustalenie jednolitej ceny za dostawę produktów leczniczych wydawanych na receptę. Ponadto, dawało to klientom przekonanie, iż taki zakup był finansowo korzystniejszy. Przez to Trybunał orzekł, że postępowanie miało charakter incydentalny, a ustalenie jednolitych cen stanowi środek o skutku równoważnym z ograniczeniem ilościowym. Aczkolwiek, uregulowanie przewidujące ustalenie jednolitych cen nie może być uzasadnione celami ochrony zdrowia i życia ludzi.

Dyskryminacja pośrednia, bezpośrednia i odwrotna. Można wyróżnić trzy rodzaje dyskryminacji. Najłatwiejszą do wykrycia jest bezpośrednia dyskryminacja ze względu na pochodzenie produktu. Z tego powodu istnieje ograniczona ilość przypadków, w których TSUE zajmował się wykładnią prawa w tej sprawie. Przykładem tego jest orzeczenie w sprawie *Lutticke* [40]. Na mleko w proszku importowane z Luksemburga pobierano cło i podatek obrotowy. Kładąc nacisk na równe traktowanie produktów krajowych i importowanych TSUE uznał podatek za dyskryminujący. Dyskryminację bezpośrednią da się łatwo rozpoznać, zatem państwa członkowskie czasami stosują niewidoczne środki dodatkowe. Stało się tak w sprawie *Humblot* [41]. TSUE stwierdził, że takim środkiem dodatkowym było opodatkowanie o charakterze dyskryminacyjnym i protekcyjnym. Stanowiło to dyskryminację w sposób pośredni. Natomiast bardzo rzadko państwo stosuje większe opodatkowanie na produkty krajowe, niż na takie same lub podobne towary importowane. Może to na przykład wystąpić, jeśli państwo ma zamiar zniechęcenia do eksportu towarów rzadkich bądź mających jakąkolwiek inną wartość. Tak TSUE w sprawie *Nygaard* uznał tego typu opodatkowanie za takie, które nie powinno być dopuszczone [42]. Trybunał stwierdził, że podatek taki powinien być klasyfikowany, jako dyskryminujący. Stwarza on niekorzystne warunki dla wywozu towarów krajowych za granicę. Różne opodatkowanie towarów, które mogą służyć podobnym celom, nie jest zakazane w świetle art. 110 TFUE, jeśli takie opodatkowanie na podstawie obiektywnych kryteriów jest uzasadnione. Jednak nigdy nie może być uzasadniona bezpośrednia dyskryminacja towarów ze względu na ich pochodzenie [43, s. 516-523].

Podsumowanie. Trybunał dokonał szerokiej wykładni prawa, które było z naruszeniem stosowane przez państwa lub których sposób stosowania nie do końca był zrozumiały. Jak wynika z przywołanych wyroków, nie zawsze dyskryminacja przejawia się wprost, czasami jest ona ukryta i odzwierciedla niekorzystny wpływ na jednostki w sposób pośredni. Dyskryminacja może być w pewnych sytuacjach korzystna dla niektórych podmiotów, lecz także wówczas nie jest dozwolona. Usprawiedliwiona dyskryminacja nie jest zjawiskiem podlegającym tym samym regułom w każdym państwie, charakteryzuje się ona swoją indywidualnością. Podobne działanie niekoniecznie musi być dozwolone w innym państwie

członkowskim ze względu na specyfikę indywidualnego przypadku. Jednak dopuszczenie odmienności jest możliwe pod warunkiem racjonalnego argumentowania. Traktowanie takie powinno być uzasadnione, proporcjonalne i konieczne. Zakaz dyskryminacji ze względu na pochodzenie kształtuje reguły, na podstawie których przedmioty mogą być swobodnie przemieszczane po terytorium UE, co jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania i rozwijania się wolnego rynku.

Źródła i literatura

1. Artykuł niniejszy bazuje na rozważaniach poczynionych w pracy licencjackiej pt. *Zakaz dyskryminacji ze względu na pochodzenie na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej*.
2. Komisja Europejska «Pozycja UE w handlu światowym» [Źródło elektroniczne]. – Dostęp: <http://ec.europa.eu/trade/policy/eu-position-in-world-trade>.
3. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej z dnia 13 grudnia 2007 r. // Dz.U. C306 z 17 grudnia 2007.
4. Wyrok TSUE z dnia 21 października 1999 r. w sprawie C-97/98, Peter Jägerskiöld przeciwko Torolf Gustafsson.
5. Zob. R. Pal, Swobodny przepływ towarów // Prawo materialne Unii Europejskiej w zarysie, (red.) A. Kuś, E. Krzysztofik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, R. Pal, A. Parol, T. Sieniow, A. Szachon-Pszenny, K. Woch, P. Wojtasik. – Lublin, 2012. – S. 257.
6. Wyrok TSUE z dnia 10 grudnia 1968 r. w sprawie C-7/68, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej.
7. Wyrok TSUE z dnia 23 października 1997 r. w sprawie C-159/94, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Francuskiej.
8. Wyrok TSUE z dnia 7 marca 1989 r. w sprawie C-215/87, Heinz Schumacher przeciwko Hauptzollamt Frankfurt am Main-Ost.
9. Wyrok TSUE z dnia 22 września 1988 r. w sprawie C-45/87, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Irlandii.
10. Wyrok TSUE z dnia 23 listopada 1978 r. w sprawie C-7/78, Regina przeciwko Ernest George Thompson, Brian Albert Johnson i Colin Alex Norman Woodiwiss.
11. Wyrok TSUE z dnia 9 lipca 1992 r. w sprawie C-2/90, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Królestwu Belgii.
12. Por. A. Kaczorowska, *European Union Law*. – 2nd ed. / A. Kaczorowska. – Nowy Jork, 2011. – S. 493-494.
13. Zob. Komisja Europejska, Swobodny przepływ towarów – Przewodnik stosowania postanowień traktatowych regulujących swobodny przepływ towarów. – Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2010. – S. 12.
14. Wyrok TSUE z dnia 11 lipca 1974 r. w sprawie C-8/74, Procureur du Roi przeciwko Benoît i Gustave Dassonville.
15. Wyrok TSUE z dnia 24 listopada 1993 r. w sprawie C-267/91, Postępowanie karne przeciwko Bernard Keck i Daniel Mithouard.
16. Wyrok TSUE z dnia 14 grudnia 1962 r. w sprawie C-3/62, Europejska Wspólnota Gospodarcza przeciwko Wielkiemu Księstwu Luksemburga i Królestwu Belgii.
17. Bradley C. *Materials on the Law of the European Union*. – Part 4 / C. Bradley. – Oxford, 2012. – S. 5.
18. Wyrok TSUE z dnia 1 lipca 1969 r. w sprawie C-2/69, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders przeciwko S.A. Ch. Brachfeld & Sons i Chougol Diamond Co.
19. Wyrok TSUE z dnia 1 lipca 1969 r. w sprawie C-24/68, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej.
20. Wyrok TSUE z dnia 2 maja 1990 r. w sprawie C-111/89, Staat der Nederlanden przeciwko P. Bakker Hillegom BV.
21. Wyrok TSUE z dnia 11 sierpnia 1995 r. w sprawie C-16/94, Édouard Dubois & Fils SA i Général cargo services SA przeciwko Garonor exploitation SA.
22. Wyrok TSUE z dnia 25 maja 1977 r. w sprawie C-77/76, F.Ili Cucchi przeciwko Avez S.p.A.
23. Zob. Kaczorowska A. *European Union Law*. – 2nd ed. / A. Kaczorowska. – Nowy Jork, 2011. - S. 500.
24. Wyrok TSUE z dnia 19 czerwca 1973 r. w sprawie C-77/72, Carmine Capolongo przeciwko Azienda Agricola Maya.
25. Wyrok TSUE z dnia 25 maja 1977 r. w sprawie C-77/76, F.Ili Cucchi przeciwko Avez S.p.A.
26. Por. Kaczorowska A. *European Union Law*. – 2nd ed. / A. Kaczorowska. – Nowy Jork, 2011. – S. 500-501.

27. Wyrok TSUE z dnia 13 grudnia 1983 r. w sprawie C-222/82, Apple and Pear Development Council przeciwko K.J. Lewis Ltd i innym.
28. Wyrok TSUE z dnia 21 września 2000 r. sprawy połączone C-441/98 i C-442-98, Kapniki Michailidis AE przeciwko Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA).
29. Bradley C. Materials on the Law of the European Union. – Part 4 / C. Bradley. – Oxford, 2012. – S. 9.
30. Wyrok TSUE z dnia 11 sierpnia 1995 r. sprawy połączone C-367/93 i C-377/93, F. G. Roders BV i inni przeciwko Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen.
31. Wyrok TSUE z dnia 12 lipca 1983 r. w sprawie C-170/78, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.
32. Wyrok TSUE z dnia 4 marca 1986 r. w sprawie C-243/84, John Walker & Sons Ltd przeciwko Ministeriet for Skatter og Afgifter.
33. Wyrok TSUE z dnia 7 maja 1987 r. w sprawie C-193/85, Cooperativa Co-Frutta Srl przeciwko Amministrazione delle finanze dello Stato.
34. Por. Pal R. Swobodny przepływ towarów // Prawo materialne Unii Europejskiej w zarysie, (red.) A. Kuś, E. Krzysztofik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, R. Pal, A. Parol, T. Sieniow, A. Szachon-Pszenny, K. Woch, P. Wojtasik. – Lublin, 2012. – S. 273-274.
35. Wyrok TSUE z dnia 27 lutego 1980 r. w sprawie C-168/78, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Francuskiej.
36. Wyrok TSUE z dnia 20 lutego 1979 r. w sprawie C-120/78, Rewe-Zentral AG przeciwko Bundesmonopolverwaltung für Branntwein.
37. Wyrok TSUE z dnia 10 lipca 1984 r. w sprawie C-72/83, Campus Oil Limited i inni przeciwko ministre pour l'Industrie i l'Energie i inni.
38. Zob. Komisja Europejska, Swobodny przepływ towarów. – Przewodnik stosowania postanowień traktatowych regulujących swobodny przepływ towarów. – Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2010. – S. 27.
39. Wyrok TSUE z dnia 19 października 2016 r. w sprawie C-148/15, Deutsche Parkinson Vereinigung eV przeciwko Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV.
40. Wyrok TSUE z dnia 16 czerwca 1966 r. w sprawie C-57/65, Firma Alfons Lütticke GmbH przeciwko Hauptzollamt von Saarlouis.
41. Wyrok TSUE z dnia 9 maja 1985 r. w sprawie C-112/84, Michel Humblot przeciwko Directeur des services fiscaux.
42. Wyrok TSUE z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie C-234/99, Niels Nygård przeciwko Svineafgiftsfonden, przy udziale Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskerieri.
43. Zob. Kaczorowska A. European Union Law. – 2nd ed. / A. Kaczorowska. – Nowy Jork, 2011. – S. 516-523.

Шульга О. Заборона дискримінації щодо товарів як основа безперешкодного функціонування внутрішнього ринку Європейського Союзу. Проаналізовано проблему дискримінації щодо товарів в межах внутрішнього ринку Європейського союзу. Для цього було узагальнено основні рішення і висновки Європейського Суду, а також досліджено проблеми і обмеження при переміщенні товарів в межах внутрішнього ринку Європейського союзу. Виділено основні види і аспекти дискримінації, які мають місце на сьогоднішній день, у зв'язку з нерозумінням або порушенням правил Європейського Союзу. Проаналізовано можливість використання свободи переміщення товарів, легальність накладених обмежень і заборон. Досліджено рішення Європейського Суду, який являється органом, що має право інтерпретації та роз'яснення спільно прийнятих договорів, а також підкреслено його роль у формуванні правової системи Європейського Союзу. Досить часто зустрічається непряма дискримінація товарів, яка негативно впливає на розвиток внутрішнього ринку та економіку Європейського союзу в цілому. Вибрані дані показують, що суть проблеми дискримінації по відношенню до предметів полягає в умисних порушеннях або ж в необізнаності контрагентів із європейським антидискримінаційним правом. У ряді ситуацій це вигідно для сторін, проте не може бути допустимо на внутрішньому ринку Європейського Союзу. У зв'язку з цим потрібна тісна співпраця на внутрішньодержавному і міжнародному рівні, а також індивідуальний підхід до кожної ситуації.

Ключові слова: дискримінація, товар, внутрішній ринок, Європейський союз.

Shulga A. Prohibition of Discrimination Against Commodity Objects as the Basis of Unimpeded Functioning of the European Union Internal Market. The article explores the problem of discrimination within the internal market of the European Union. To accomplish this task the key findings and decisions of the European Court have been examined and generalized with the aim to single out the challenges and restrictions on movement of goods within the internal market of the European Union. The author analyzes the main types and aspects of discrimination that occur today, due to the lack of understanding or violation of the European Union legal norms and regulations, the possibility of using the free movement of goods norm, legality of the imposed restrictions and prohibitions. The emphasis is laid on the decisions of the European Court of Justice, which has the right to interpret and clarify the jointly adopted agreements. The study highlights the European Court of Justice role in shaping the legal system of the European Union. The analysis has provided the basis to conclude that indirect discrimination is quite common practice and affects the development of the internal market and the economy of the European Union as a whole. Data show that the problem of discrimination against certain objects in certain situations is intentional infringement of contractors or their ignorance of the European anti-discrimination law. In some situations it is beneficial for the parties, but can not be acceptable for the internal market of the European Union. In this regard, close cooperation at the national and international levels as well as individual approach to each situation are of extreme importance.

Key words: discrimination, commodity, internal market, the European Union.